

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. J. D., DrSc., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Mierová č. 19, **o zaplatenie 2 087,30 € (62 882,-- Sk)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 51 C 44/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2009 sp.zn. 6 Co 12/2009 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2009 sp.zn. 6 Co 12/2009 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 3. októbra 2008 č.k. 51 C 44/2008-77 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 3. októbra 2008 č.k. 51 C 44/2008-77 zamietol žalobu o zaplatenie náhrady škody vo výške 62 882,-- Sk, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená nesprávnym úradným postupom žalovaného. Zároveň rozhodol, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil nedostatkom vecnej pasívnej legitimácie žalovaného. Poukázal pritom na ustanovenia §§ 4 a 9 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), z ktorých jednoznačne vyplýva, že za škodu zodpovedá výlučne štát a za štát koná ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy. Ústredný orgán štátnej správy sám nie je nositeľom právnej povinnosti a nie je preto vecne pasívne legitimovaný.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. marca 2009 sp.zn. 6 Co 12/2009 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Takto rozhodol

stotožňujúc sa s názorom súdu prvého stupňa o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovaného. Uviedol, že v spore o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. je pasívne legitimovaným subjektom štát, v mene ktorého vo veci náhrady škody koná príslušný štátny orgán. Tomu musí zodpovedať označenie žalovaného v takomto spore.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho i okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Za odňatie možnosti konať pred súdom považoval nesplnenie poučovacej povinnosti súdu podľa § 43 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že súd je povinný poučiť aj účastníka zastúpeného advokátom, a to v prípadoch, ak mu poučovaciu povinnosť ukladá Občiansky súdny poriadok v jednotlivých ustanoveniach. Túto povinnosť mu ukladá napr. v § 15a, § 30 a § 43 O.s.p. Súd prvého stupňa si poučovaciu povinnosť vyplývajúcu z § 43 ods. 1 O.s.p. nesplnil, keď nevyzval žalobcu na opravu vady podania, spočívajúcej v nesprávnom označení účastníka konania na strane žalovaného, a ani odvolací súd tento nedostatok neodstránil. Postupom oboch súdov tak bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces, zaručené nielen článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ale aj článkom 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky a ktorý je prameňom práva podľa článku 152 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť. Uviedol, že Občiansky súdny poriadok nedovoľuje súdu poučiť žalobcu o tom, že ním označený žalovaný nie je v spore vecne pasívne legitimovaný. Takéto poučenie by nebolo poučením o procesných právach a povinnostiach, ale poučením o hmotnom práve, ktoré súd nie je oprávnený poskytnúť. Ak by tak urobil, narušil by tým ústavou garantovanú rovnosť účastníkov v konaní pred súdmi (čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v § 237 O.s.p. žalobca tvrdil, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm.f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Podľa názoru dovolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom i súdom prvého stupňa je takouto vadou, vyplývajúcou z citovaného ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., postihnuté.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo iný poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil

v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako 10 dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

V preskúmvanej veci sa žalobca domáhal náhrady škody spôsobenej mu, podľa jeho tvrdenia, nesprávnym úradným postupom orgánu štátu a to Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré zároveň označil za žalovaného. Z odôvodnenia žaloby vyplýva, že svoj nárok vyvodzoval zo zákona č. 514/2003 Z.z., pričom citoval konkrétne ustanovenie § 3 ods. 1 písm.d/ tohto zákona o tom, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, a citoval aj ustanovenie § 4 ods. 1 písm.c/ uvedeného zákona, v zmysle ktorého koná v mene štátu ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy. Za subjekt zodpovedný za vzniknutú škodu teda označil štát. Medzi skutkovým a právnym odôvodnením žaloby, ktorou bol uplatnený nárok zo zodpovednosti štátu, t.j. proti štátu, a označením žalovaného, ktorý v takýchto prípadoch je len orgánom konajúcim v mene štátu, bol zjavný logický rozpor. Tento rozpor mal za následok nezrozumiteľnosť žaloby vo forme jej neurčitosti. V zmysle citovaného ustanovenia § 43 ods. 1 O.s.p. bolo povinnosťou súdu prvého stupňa uznesením vyzvať žalobcu na odstránenie tejto vady žaloby. Prvostupňový súd však takto nepostupoval, ale vo veci meritórne rozhodol. Z uvedeného nedostatku v postupe súdu prvého stupňa nevyvodil žiadny dôsledok ani odvolací súd. Tým bolo konanie pred oboma súdmi postihnuté vadou vyplývajúcou z § 237 písm.f/, t.j. odňatím možnosti žalobcu konať pred súdom, zakladajúcou prípustnosť a zároveň dôvodnosť podaného dovolania. Existencia takejto vady je porušením práva na poskytnutie spravodlivej ochrany práv zaručeného citovaným ustanovením § 1 O.s.p., ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudky oboch súdov zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová